

ประเภทของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์*

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แบ่งได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์แต่ละอย่าง ความสำคัญในการแบ่งประเภท เพื่อความสะดวกในการเตรียมตัวและดำเนินกิจกรรม

ประเภทของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ประเภทใช้ดนตรีประกอบ หมายถึง การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยการใช้ดนตรีประกอบ เพื่อเพิ่มบรรยากาศ หรือใช้คั่นระหว่างการดำเนินกิจกรรม เช่น

1.1 รำวงค่างหรือหุ่นดนตรี

จุดประสงค์

1. เพื่อละลายพฤติกรรม
2. ผูกความอดทน
3. เพื่อความบันเทิง

สื่อ

เพลงสำหรับประกอบกิจกรรม

กระบวนการ

1. จัดรูปวงกลม
2. เปิดเพลง รำวงตามจังหวะเพลง
3. หยุดเพลง กลุ่มหยุดทำท่าไว้ห้ามเคลื่อนไหว
4. ตัดคนที่เคลื่อนไหวออกจากกลุ่ม
5. ดำเนินตามข้อ 2-4 จนได้คนชนะหรือจำนวนที่ต้องการ

สรุป

- การทำงานมักมีอุปสรรค
- จำเป็นต้องใช้ความอดทนและอดกลั้น

1.2 แกะของขวัญหรือรางวัลสำหรับคนโชคดี

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ของขวัญสำหรับคนโชคดีในกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมของกลุ่ม

สื่อ

1. ของขวัญห่อหลาย ๆ ชิ้น (ไม่ควรต่ำกว่า 10 ชิ้น)
2. เพลงประกอบ

กระบวนการ

1. นั่งเป็นวงกลม
2. เปิดเพลง เริ่มส่งของตามเข็มนาฬิกา
3. เพลงหยุด ของอยู่ที่ใครแกะของได้ 1 ชิ้น
4. ส่งของต่อ แกะจนได้ของรางวัล

- สรุป -รางวัลมีจำกัด ได้เฉพาะคนโชคดี
-กลุ่มแสดงความเป็นดีกับคนโชคดี

2. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ประเภทใช้ดินสอและกระดาษ หมายถึง การจัดกิจกรรมกลุ่ม

สัมพันธ์โดยใช้อุปกรณ์ดินสอ ปากกา และกระดาษเป็นส่วนประกอบการดำเนินกิจกรรม เช่น

2.1 วาดภาพในที่มืด

จุดประสงค์

1. ฝึกสมาธิ
2. ฝึกความคิด จินตนาการ

สื่อ

1. ดินสอ หรือปากกา
2. กระดาษ

กระบวนการ

1. แจกกระดาษ ดินสอหรือปากกาคนละ 1 ชุด
2. ปิดไฟ
3. ให้วาดภาพ 1 ภาพ
4. ทุกคนแสดงภาพวาดของตัวเอง

สรุป

สมาชิกของทุกคนมีไม่เท่ากัน
แต่ทุกคนมีความคิด มีจินตนาการ

2.2 ตารางความจำ**จุดประสงค์**

1. มีกความจำ
2. มีกสังเกตเพื่อน

สื่อ

1. ตารางรูปสี่เหลี่ยม
2. ปากกาหรือดินสอ

กระบวนการ

1. ให้ทุกคนออกมาแนะนำชื่อและบอกสิ่งประทับใจ 1 อย่าง
2. แจกตารางพร้อมดินสอหรือปากกา
3. ให้ทุกคนพยายามเขียนชื่อเพื่อนและสิ่งประทับใจของเพื่อนให้ได้มากที่สุด
4. คัดเลือกคนที่จำเพื่อนได้ดีที่สุด ให้รางวัล

สรุป

คนจำเพื่อนใหม่ได้ ส่วนมากจะจำได้ที่ความประทับใจ

3. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ประเภทไม่ใช้อุปกรณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดย
ใช้ผู้นำกิจกรรมเป็นตัวหลักในการดำเนินกิจกรรมโดยไม่ใช้อุปกรณ์อย่างอื่น เช่น

3.1 คำสั่งเดียว

จุดประสงค์

1. ผูกสมาธิ
2. ความบันเทิง

สื่อ ไม่มี

กระบวนการ

1. ทุกคนนั่งในกลุ่มพร้อมทำตามคำสั่งผู้นำ
2. ผู้นำใช้คำพูด "เตี้ยสั่งว่า" (ให้ทำอะไรสิ่งใดสิ่งหนึ่ง) ทุกคนต้องทำตาม
3. ผู้นำไม่ใช้คำว่า เตี้ยสั่งว่านำหน้าแต่บอกให้ทำอะไรสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่
ต้องทำตาม
4. ผู้นำคอยสังเกตดูคนที่ทำผิดกติกา

สรุป

การแยกแยะคำสั่งเป็นสิ่งสำคัญ หากแยกแยะไม่ดีอาจผิดพลาดได้

3.2 ใช่/ไม่ใช่

จุดประสงค์

1. ผูกสมาธิ
2. เพื่อความบันเทิง

สื่อ ไม่มี

กระบวนการ

1. ผู้นำอธิบายกติกา
  - 1.1 พูดว่าใช่พร้อมกับส่ายหน้าหากสิ่งที่ผู้นำถามตรงกับตัวเอง
  - 1.2 พูดคำว่าไม่ใช่พร้อมกับพยักหน้าหากสิ่งที่ผู้นำถามไม่ตรงกับตัวเอง

2. ผู้นำถามคำถามผู้ร่วมกิจกรรมโดยเป็นคำถามที่ตอบว่าใช่กับไม่ใช่
3. ผู้นำสังเกตผู้ทำผิดกติกา และดำเนินการไปจนได้จำนวนเพียงพอตามต้องการ

สรุป

สมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญ

3.3 ไอเล่

จุดประสงค์

1. ฝึกการรวมกลุ่ม
2. ละลายพฤติกรรม

สื่อ ไม่มี

กระบวนการ

1. ชี้แจงกติกาในการรวมกลุ่ม โดยใช้สัญลักษณ์แทนดังนี้

ไอเล่	รวมกลุ่ม	2	คน
ไอเลียง	"	3	คน
ไอยั่ว	"	4	คน
ไอวัลติน	"	5	คน
ไอลันลา	"	6	คน

2. ผู้นำสั่ง ไอโตไอหนึ่ง แล้วให้กลุ่มทำตาม พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง
3. เมื่อเห็นสมควรแล้วจึงหยุดหรือเปลี่ยนกิจกรรม

สรุป

การรวมกลุ่มต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

4. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ประเภทแข่งขัน

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ประเภทนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กลุ่มได้มีการแข่งขันโดยใช้ความเร็ว จุดมุ่งหมายไม่ได้ต้องการผลแพ้ชนะ แต่ต้องการการมีส่วนร่วมของกลุ่ม ตัวอย่างเช่น

4.1 วิ่งแข่งหลังชนหลัง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มเกิดความสามัคคี
2. เพื่อให้กลุ่มได้ทำงานร่วมกัน

สื่อ

1. เพลงสำหรับประกอบกิจกรรม

กระบวนการ

1. แบ่งกลุ่มให้เป็นเลขคู่ เช่น 4,6,8,10 เป็น 2,3 หรือ 4 กลุ่มใหญ่
2. แต่ละกลุ่มจับคู่ย่อย 2 คน หันหลังชนกันโดยใช้แขนคล้องไว้ด้วยกัน
3. ให้แต่ละกลุ่มวิ่งแข่งไปยังเส้นชัยที่ละคู่ โดยผู้นำคอยควบคุมจนกว่าจะได้ทีมชนะ

สรุป

การทำงานเป็นทีมย่อมมีอุปสรรค หากความคิดเห็นไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน

4.2 วิ่งแข่งหนังสือพิมพ์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้กลุ่มได้ทำงานร่วมกัน
2. เพื่อให้เกิดการแข่งขันกันในแต่ละกลุ่ม

สื่อ

1. เพลงสำหรับประกอบกิจกรรม
2. หนังสือพิมพ์ที่ใช้แล้ว

กระบวนการ

1. แบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. แจกกระดาษหนังสือพิมพ์คนละ 1 แผ่น
3. เริ่มการแข่งขันโดยให้คนที่ 1 วางกระดาษหนังสือพิมพ์แล้ววิ่งไปตามกระดาษพอมตกระดาษวางกระดาษแล้ววิ่งบนกระดาษจนถึงเส้นชัย หลังจากนั้นคนที่ 2 เริ่มวิ่งบนกระดาษแบบเดียวกันจนหมดทั้ง 5 คน
4. ทีมไหนถึงเส้นชัยหมดก่อนถือว่าชนะ

สรุป

การทำงานเพื่อไปสู่เป้าหมายย่อมมีอุปสรรคอยู่เสมอ ความพยายามเท่านั้นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

นอกจากประเภทของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ข้างต้นแล้ว ยังมีกิจกรรมอย่างอื่นที่นำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการอย่างอื่น ดังนี้

- กิจกรรมเกมประเภทที่ใช้ทำโทษซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนาน เช่น การเดินแบด การเดินข้าง รำวง หรืออื่น ๆ
- กิจกรรมประเภทใช้ท่าทางประกอบเพลง เพื่อความบันเทิง เช่น
  - กิจกรรมประกอบเพลง ดอกลั่นทม
  - กิจกรรมประกอบเพลง ชิง ลัน ชง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

พล แสงสว่าง. เทคนิคการฝึกอบรม. เอกสารโรเนียว, 2536.

พิพิธ พุ่มแก้ว และ เอนก กุ๊ก. เกมส์นันทนาการ. กรุงเทพฯ : ไทยมิตรการพิมพ์, ม.ป.ป.

อนุกุล เบื้องพุกษาวัลย์. 101 กิจกรรมประกอบการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สายใจ, ม.ป.ป.